

Sygn. akt I CZ 3/07

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Stanisław Dąbrowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Gerard Bieniek

SSN Jan Górowski

w sprawie nieletniej A.F., córki J. i M.

o czyny karalne z art. 217 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 14 marca 2007 r.,

zażalenia rodziców nieletniej – J. i M. małż. F.

na postanowienie Sądu Okręgowego w R.

z dnia 11 września 2006 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

W sprawie nieletniej A.F. wobec której orzeczono zastosowanie środka wychowawczego Sąd Okręgowy w R. postanowieniem z dnia 11 września 2006 r. odrzucił skargę kasacyjną rodziców nieletniej – J. i M.F. od postanowienia tego Sądu Okręgowego z dnia 30 maja 2006 r.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy stwierdził, że zgodnie z art. 20 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (upn) w sprawach nieletnich stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego – trybu nieprocesowego, a w zakresie zbierania, utrwalania i przeprowadzania dowodów przez Policję, powoływania i działania obrońcy oraz w postępowaniu poprawczym – przepisy Kodeksu postępowania karnego, ze zmianami przewidzianymi w ustawie. Stosownie zaś do art. 59 § 2 upn gdy wobec nieletniego nie zastosowano środka poprawczego i gdy środek odwoławczy nie zawiera wniosku o zastosowanie takiego środka – to postępowanie odwoławcze toczy się na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego, przy zachowaniu przepisów upn o postępowaniu opiekuńczo-wychowawczym. Dlatego w niniejszej sprawie mają odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu nieprocesowym.

W postępowaniu nieprocesowym w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych – art. 519¹ § 2 k.p.c. w brzmieniu ustalonym przez ustawę z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. z 2005 r., Nr 13, poz. 98). Cytowana ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. ma zastosowanie do skargi kasacyjnej złożonej w niniejszej sprawie.

Trzy orzeczenia Sądu Najwyższego na które powołano się w skardze kasacyjnej zapadły jeszcze przed nowelizacją k.p.c. dokonaną ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554 oraz cytowaną ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. Ustawodawca ograniczył możliwość wnoszenia skargi kasacyjnej w postępowaniu nieprocesowym. Obecnie w sprawach nieletnich – jeżeli w stosunku do nieletniego zastosowano środek wychowawczy – możliwość wniesienia skargi kasacyjnej została wyłączona.

W konkluzji Sąd Okręgowy uznał, że skarga kasacyjna złożona przez rodziców nieletniej jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie rodzice nieletniej zarzucili naruszenie art. 519¹ § 1 k.p.c. Podnieśli, że uzasadnienie zaskarżonego postanowienia nie podaje na jakiej podstawie prawnej Sąd oparł swoje stanowisko. W skardze kasacyjnej powołali się na orzeczenia Sądu Najwyższego, które dopuszczały kasację w sprawach, w których w stosunku do osoby nieletniej zastosowano środek wychowawczy.

Przepis art. 519¹ § 1 k.p.c. przewiduje, że w sprawach w zakresie prawa osobowego dopuszczalna jest skarga kasacyjna. Według szerszego pojęcia prawa osobowego – pod zakres tego pojęcia podlegają wszelkie prawa związane z osobą, a także prawo małżeńskie, rodzinne i opiekuńcze. Sprawy unormowane ustawą o postępowaniu w sprawach nieletnich są zaliczane w tym rozumieniu do spraw z zakresu prawa osobowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew podniesionym w zażaleniu zarzutom Sąd Okręgowy obszernie i trafnie wyjaśnił p odstawę prawną swojego rozstrzygnięcia. O dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach o zastosowanie wobec nieletnich środków wychowawczych na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, zgodnie z art. 20 i 59 § 2 tej ustawy, decyduje art. 519¹ k.p.c. Stosownie do jego

unormowania w postępowaniu nieprocesowym kasacja przysługuje, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego – z wyłączeniami zawartymi w § 4 – oraz w sprawach, które wymieniają § 2 i 3 tego przepisu. W pozostałych sprawach w postępowaniu nieprocesowym skarga kasacyjna nie przysługuje.

Przepis art. 519¹ jest przepisem Kodeksu postępowania cywilnego. Zatem, tłumacząc znaczenie rodzajów spraw, do jakich odwołuje się ten przepis należy posługiwać się systematyką i nazewnictwem Kodeksu postępowania cywilnego. Sprawami z zakresu prawa osobowego są te sprawy, które tak właśnie zakwalifikowano w Kodeksie postępowania cywilnego (art. 526 i następne). Sprawy wynikające z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich nie są sprawami z zakresu prawa osobowego.

Sąd Okręgowy trafnie wyjaśnił, że powoływane w skardze kasacyjnej postanowienia Sądu Najwyższego nie mogą przemawiać za dopuszczalnością skargi kasacyjnej w sprawach nieletnich, w których orzeczono o zastosowaniu środków wychowawczych, gdyż orzeczenia te zapadły w odmiennym stanie prawnym, przed nowelizacją kodeksu postępowania cywilnego, dokonaną ustawą z dnia 24 maja 2000 r. Niedopuszczalna skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu przez Sąd drugiej instancji na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z powyższych względów na mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.